

LUONNOS

Jätelautakunta Kolmenkierron alueen
jätehuoltomääräysten perustelut

1.5.2022

Sisällys

YLEISET PERUSTELUT	1
TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET	1
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	4
1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	4
1 § Soveltamisala	4
2 § Määritelmät	6
3 § Jätehuollon tavoitteet	6
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	6
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	6
5 § Jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon	6
järjestämisvelvollisuuden perusteella	6
6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	7
7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	7
8 § Yhteisen jäteastian perustaminen (jätekimppa)	8
9 § Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset	9
järjestelmät	9
10 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja aluekeräyspisteisiin	9
soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	9
11 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste	9
12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	10
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	11
13 § Erikseen lajiteltavat jätelajit	11
14 § Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte	11
15 § Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen	12
16 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	12

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	14
18 § Muut erikseen kerättävät jätteet	14
4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	15
19 § Kompostointi	15
20 § Jätteen polttaminen	17
21 § Jätteen hautaaminen	17
22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa.....	18
5 Luku Jäteastiat	19
23 § Jäteastiatyypit	19
24 § Jäteastian merkitseminen	20
25 § Jäteastioiden täyttäminen	20
26 § Tyhjennysvälit.....	21
27 § Kunnossapito ja pesu	22
6 Luku Jätteen keräyspaikat	22
28 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset.....	22
29 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	23
30 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet ja hyötyjättepisteet	23
7 Luku Jätteenkuljetus.....	24
31 § Kuormaaminen	24
32 § Kuljettaminen	24
33 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen.....	25
34 § Jätteiden kuljettaminen jätteen vastaanotto- ja	26
käsittelypaikkoihin	26
35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen	26
8 Luku Asumisessa ja kunnan hallinto ja palvelutoiminnassa syntyvät lietteet.....	27

36 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	27
37 § Lietteiden omatoiminen käsittely	28
9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen	30
38 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto	30
39 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	31
10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	31
40 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto.....	31
41 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	32
42 § Erityisjätteet	33
43 § Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	33
11 Luku Muut määräykset.....	33
44 § Tiedottamisvelvoite	33
45 § Jätehuoltomääräysten valvonta	33
46 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	34
47 § Voimaantulo	34

YLEISET PERUSTELUT

Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011). Jätelain 91 §:n mukaan kunta voi antaa jätehuollon järjestämiseen liittyen paikallisia määräyksiä. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää etusijajärjestyksen noudattamista.

Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita. Jätehuoltomääräykset valmistelee ja hyväksyy kunnan jätehuoltoviranomainen.

Tämä perustelu muistio toimii jätehuoltomääräysten soveltamisen tukena. Perustelu muistiossa avataan säännösten perusteita ja annetaan soveltamisohjeita käytännön tilanteisiin.

TÄRKEIMMÄT MUUTOKSET

Voimassa oleviin jätehuoltomääräyksiin esitetään muutoksia uudistuneen jätelainsäädännön johdosta. Jätelain muutokset tulivat voimaan 19.7.2021 ja jätelakia täydentävä valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021, jäljempänä jätteasetus) 1.12.2021. Tässä luetellaan jätehuoltomääräyksiin esitettävät tärkeimmät muutokset. Lisäksi jätehuoltomääräyksiin on tehty yksittäisiä pienempiä tarkistuksia.

2 § Määritelmät

Määritelmiin esitetään muutettavaksi "taaja-asutusalueiden" tilalle "taajamat". Uudistuneeseen jätteasetukseen on lisätty vastaava taajaman määritelmä.

13 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Erikseen lajiteltavia jätelajeja koskevan määräyksen tekstiä esitetään kokonaisuudessaan muutettavaksi.

Uudistunut jätteasetus velvoittaa lajittelemaan yhdyskuntajätteestä uutena jättejakeena erikseen tekstiilijätteen. Tekstiilijäte kerätään alueellisiin keräyspisteisiin 1.1.2023 alkaen.

16 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella asuinkiinteistöjen erilliskeräysvelvoitteet laajenevat lähinnä biojätteen osalta. Alueella on jo pääosin voimassa uudistunutta jäteasetusta vastaavat erilliskeräysvelvoitteet.

Uudistunut jäteasetus velvoittaa keräämään erikseen biojätettä, pienmetallia ja pakkausjätteitä (lasi-, metalli- ja muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjäte) 1.7.2023 jokaisesta taajamassa sijaitsevasta kiinteistöstä, jossa on viisi tai enemmän asuinhuoneistoja. Edellä luetellut velvoitteet ovat olleet alueella voimassa lukuun ottamatta pienmetallin ja lasipakkausjätteen erilliskeräysvelvoitetta 5-9 asuinhuoneiston kiinteistöillä.

Lisäksi asetuksen myötä muutoksena nykyisin alueella voimassa oleviin velvoitteisiin tulee yli 10 000 asukkaan taajamassa biojätteen erilliskeräysvaatimus, joka laajenee 1.7.2024 kaikkiin asuinkiinteistöihin. Jätehuoltomääräyksissä esitetään laajennettavan biojätteen erilliskeräysvaatimusta koskemaan myös alueen kaikkia yli 5 000 asukkaan taajamia kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Asetuksen mukaisen velvoitteen lisäksi erilliskeräysvelvoitteita esitetään näissä jätehuoltomääräyksissä laajennettavan koskemaan myös kaikkien taajamien reuna-alueita, jotta keräysalueista saadaan yhtenäiset alueet. Jätehuoltomääräyksissä kaikki toimialueen taajamat reuna-alueineen on nimetty alueeksi a.

Alue b puolestaan sisältää yli 5 000 asukkaan taajamat alueen a sisällä. Alueella b biojätteen erilliskeräysvaatimus laajenee kaikkiin asuinkiinteistöihin.

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Taulukkoon esitetään muutettavaksi jäteasetuksen mukaiset kilorajat. Jäteasetuksen perustelu­muistion mukaan kilorajat vastaavat keskimäärin niitä jätemääriä, joita syntyy viiden huoneiston kerrostalo- tai rivitalokiinteistössä.

19 § Kompostointi

Kompostointia koskevaan määräykseen esitetään lisättäväksi bokashi-menetelmää koskeva tarkennus. Bokashi-menetelmällä käsitelty biojäte tulee kompostoida, koska käynyt eloperäinen aines vaatii jälkikompostoinnin valmistuakseen mullaksi.

Määräykseen esitetään lisättäväksi kieltä laittaa vieraslajeja kompostoriin. Kiellolla on tarkoitus ehkäistä vieraslajien leviämistä kompostimullan kautta. Lista vieraslajeista on löydettävissä kansallisesta vieraslajiluettelosta (vieraslajit.fi).

Uudistunut jäteasetus velvoittaa jätteen haltijan ilmoittamaan biojätteen pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä. Biojätteen pienimuotoinen käsittely tarkoittaa useimmiten kompostointia eli jätteen haltija veloitetaan tekemään kompostointi-ilmoitus. Velvoite kompostointi-ilmoituksen tekemiseen tulee voimaan 1.1.2023. Tiedot annetaan lähtökohtaisesti sähköisellä lomakkeella. Tietoja ei tarvitse antaa pelkän puutarhajätteen pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä.

Määräykseen esitetään lisättäväksi jäteasetuksen mukaisesti lista tiedoista, jotka jätteen haltijan tulee jätehuoltoviranomaiselle kompostointi-ilmoituksessa antaa, mikäli jätteen haltija kompostoi kiinteistöllä syntyvän biojätteen.

26 § Tyhjennysvälit

Määräysluonnoksessa esitetään, että mikäli kiinteistöllä syntyvä biojäte kerätään tuulettuvaan keräysastiaan, voi astian tyhjennysväliksi sopia neljä viikkoa. Tavallisen biojätteen keräysastian pisin mahdollinen tyhjennysväli olisi edelleen kaksi viikkoa.

33 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Uudistuneen jätelain mukaan jätteen kuljettajan on annettava kyseiset tiedot jätehuoltoviranomaiselle vähintään neljännesvuosittain. Aiemmin jätteen kuljettajilla on ollut velvoite antaa tiedot kerran vuodessa. Jätehuoltomääräykseen esitetään lisättäväksi päivämäärät, joihin mennessä tiedot tulee antaa.

36 § Lietesäiliöiden tyhjennys, kunnon tarkistaminen ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Lietesäiliöitä koskevaa määräystä esitetään tarkennettavaksi kiinteistön haltijan tai omistajan velvoitteiden osalta. Tarkennusten avulla pyritään lietesäiliöiden tyhjennysten turvallisuuden parantamiseen.

Määräykseen esitetään kirjattavaksi kiinteistön haltijan tai omistajan velvoite huolehtia lietesäiliön kunnosta, jotta tyhjennys voidaan suorittaa turvallisesti. Määräykseen esitetään myös lisättäväksi, että kiinteistön haltijan tulee huolehtia siitä, että lietesäiliön luokse pääsee esteettömästi ja turvallisesti. Lisäksi määräykseen esitetään lisättäväksi lietesäiliön kanteen liittyviä tarkennuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (JäteL, 646/2011), valtioneuvoston asetukseen jätteistä (jäteasetus, 978/2021), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset täydentävät jätelainsäädäntöä.

Nämä jätehuoltomääräykset koskevat Hyvinkään, Hämeenlinnan, Järvenpään, Keravan, Riihimäen ja Valkeakosken kaupunkeja sekä Hattulan, Hausjärven, Janakkalan, Lopen, Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntia.

Jätelain 91.1 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta, säilyttämisestä, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä. Määräyksiä voidaan antaa myös toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä velvollisuudesta antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle tietoja jätteen kuljetuksista.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin (JäteL 32 §) ja kunnan vastuulle toissijaisesti kuuluviin jätteisiin (JäteL 33 §). Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajanasunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto mukaan lukien saostus- ja umpikaivolietteet. Samoin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluu kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto. Myös liikekiinteistöjen jätehuolto kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin, jos liikekiinteistön jäte kerätään yhdessä edellä mainituissa toiminnoissa syntyvän jätteen kanssa. Lisäksi kunnalla on jätelain 33 §:n mukaan

velvollisuus järjestää toissijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumattoman toiminnan jätehuolto.

Jätehuoltomääräyksissä on määräyksiä asumisessa ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvistä lietteistä. Lietteitä koskevat määräykset on esitetty erikseen luvussa 8. Tämä tulee ottaa huomioon tulkittaessa jätehuoltomääräysten muita määräyksiä, jotka koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia jätteitä.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämiseen ja käsittelyyn toimittamiseen. Määräyksissä tuottajavastuunalainen jäte ohjataan tuottajille käsiteltäväksi.

Jätehuoltomääräykset eivät pääsääntöisesti koske elinkeinotoiminnan tai muun kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumattoman toiminnan jätteitä. Tällaisen toiminnan jätehuollon järjestämisestä säädetään jätelainsäädännössä (esim. Jätel 8, 13 ja 15 §:t). Jätelain 91.1 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan kuitenkin antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Tällöin määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Siten osa määräyksistä koskee myös elinkeino- ja muuta yllä mainittua toimintaa. Nämä määräykset on listattu tarkemmin jätehuoltomääräysten 1 §:ssä.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan muiden kunnallisten määräysten rinnalla. Mikäli samasta asiasta määrätään muualla, noudatetaan tiukempaa määräystä. Muita kunnallisia määräyksiä ovat rakennusjärjestys, terveydensuojelujärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset. Kunnan ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen. Jätehuoltomääräysten omatoimista käsittelyä ja hyödyntämistä (luku 4) ja lietteitä (luku 8) koskevat määräykset liittyvät läheisesti ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja niistä voi olla määräyksiä kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä.

2 § Määritelmät

Määritelmissä on esitetty jätehuoltomääräysten kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, otetaan käsitteen määritelmä sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätelain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, varmistaa toimiva jätehuolto ja ehkäistä roskaantumista. Jätelain 8 §:ssä on esitetty yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan (JäteL 41.1 §). Lähtökohtaisesti liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Kunnan jätehuoltoviranomainen voi myös tietyin edellytyksin päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella (JäteL 35.4 §). Aluekeräyspisteeseen liittyminen on vaihtoehto kiinteistön liittymiselle kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään sekalaisen yhdyskuntajätteen jätteenkuljetuksen järjestämiseksi. Päätös kunnallisen yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä aluekeräyspisteisiin perustuvalla keräyksellä voidaan tehdä, jos kiinteistölle tai sen läheisyydessä sijaitsevalle keräyspaikalle ei ole mahdollista kulkea jäteautolla (tai veneellä), alueella on vähän jätteen haltijoita tai alueella syntyy vähän kuljetettavaa jätettä.

5 § Jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon

järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen jätehuolto tietyissä tapauksissa. Mikäli jätteen

haltijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä, jätteen haltija voi pyytää kuntaa järjestämään sen jätehuolto. Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus Kiertokapula Oy:n (kunnan jätelaitos) sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, jos kysymyksessä on jatkuvasti ja säännöllisesti tarvittava jätehuoltopalvelu.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä (JäteL 36 ja 37 §:t). Jätelain mukaan kunnassa tai sen osassa voi olla käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus sekajätteen ja/tai asumisessa syntyvien jätevesilietteiden osalta, jos kunnan jätehuoltoviranomainen on jätelain 37 §:n mukaisesti niin päättänyt.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan velvollisuutena on varmistaa, että kuljetuspalvelua tarjoava yritys kuuluu jätelain 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin. Jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavan yrityksen tulee tehdä jätelain 94 §:n mukainen hakemus toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin. Alueellinen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) tekee päätöksen jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta (JäteL 96 §). Kiinteistön haltijalla on oikeus saada jätteenkuljettajalta nähtäväksi jätehuoltorekisteriote, joka osoittaa kuljettajan olevan hyväksytty kyseiseen rekisteriin.

Jätehuoltomääräysten liitteessä 1 on esitetty kunnittain ja jätejakeittain nykyiset jätteenkuljetusjärjestelmät. Liitteessä on esitetty myös tarkemmin liittymistavat kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen eri kuljetusjärjestelmissä. Liitettä päivitetään tarpeen mukaan.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (JäteL 40 §). Kiinteistöllä tulee olla tarvittavat jäteastiat eri jätejakeiden keräystä varten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida järjestää kiinteistölle ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen (jätekimppa)

Jätteen vastaanottoa voidaan järjestää yhdessä yhden tai useamman kiinteistön kanssa (Jätel 40 §). Yhteisen jäteastian eli kimppa-astian käyttö on mahdollista lähemmäs sijaitseville kiinteistöille. Myös tiekunnat ja erilaiset yhteisöt voivat järjestää yhteisiä jäteastioita, jolloin yhteinen jäteastia ei sijaitse vierekkäisillä kiinteistöillä, mutta se on kuitenkin osakkaiden helposti käytettävissä.

Määräyksessä ei ole määritelty välimatkaa kiinteistön ja jäteastian välillä. Välimatkan kiinteistöltä jäteastialle pitää kuitenkin olla lyhyt. Jäteastia on myös mahdollista sijoittaa kulkureitin varrelle siten, että se on helposti saavutettavissa. Yhteisastia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa, jolloin kaikki kiinteistöillä asuvat kulkevat sen kautta.

Yhteisastian perustamisen vakituisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon välillä tulee perustua kiinteistöjen lähekkäisyyteen. Kiinteistöjen omistussuhteet (saman omistajan omistuksessa olevat kiinteistöt) tai sukulaisuussuhteet eivät voi olla perusteina yhteisastian käyttämiselle.

Useimmiten yhteisastiaa käytetään sekalaisen yhdyskuntajätteen tai kuivajätteen keräämiseen. Yhteisastioita voidaan käyttää myös hyötyjätteiden ja biojätteen keräämiseen esimerkiksi pientaloalueilla.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastialle ja kuivajäteastialle on määrätty vähimmäistilavuus (600 litraa), kun sitä käyttää yli viisi (5) kiinteistöä. Vaatimuksella varmistetaan, että yhteisastiatilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä.

Yhteisen jäteastian perustamisesta ja sen käytöstä luopumisesta tulee ilmoittaa jätehuoltomääräysten liitteen 1 mukaisesti. Yhteisen jäteastian käyttäjätiedot ovat tärkeitä myös jätelain 143 §:n mukaisen kuljetusrekisterin ylläpidossa. Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää rekisteriä kiinteistöjen jätteenkuljetuksista.

Yhteisastialle on nimettävä yhteyshenkilö (kimppaisäntä), johon jätteenkuljetuksen suorittaja tai viranomaiset voivat olla yhteydessä yhteisastian ylläpitoon liittyvissä asioissa.

9 § Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset

järjestelmät

Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat lähikeräysjärjestelmät tulkitaan yhdeksi kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen muodoksi. Siten liittymisvelvoite kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen voidaan täyttää liittymällä putkikeräysjärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän käyttäjäksi.

10 § Kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen ja aluekeräyspisteisiin

soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätelain 41.2 §:n mukaan jätteen haltija voi järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa jätteenkuljetuksessa. Tällaisia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet. Tällaisten jätteiden kuljetuksesta tulee olla määräys kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Määräys on tarpeellinen, jos halutaan sallia suurikokoisten jätteiden kuljettaminen omatoimisesti Kiertokapula Oy:n tai kunnan osoittamiin paikkoihin.

Kunta tai kunnallinen jätelaitos voi tarjota noutopalvelua suurikokoisille jätteille. Palvelu on vapaaehtoinen ja siitä peritään taksan mukainen maksu. Myös yritykset, jotka ovat rekisteröityneet jätehuoltorekisteriin, voivat tarjota tällaista palvelua kiinteistöille.

11 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste

Jätelain 35.4 §:n mukaan jätehuoltoviranomainen voi päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä. Jätehuollon palvelutason turvaamiseksi tällaisilla alueilla voi olla tarpeen järjestää sekajätteen aluekeräyspisteitä, mikäli kiinteistöt eivät itse järjestä yhteisiä jäteastioita. Kiinteistöjä ei kuitenkaan voi velvoittaa järjestämään yhteisiä jäteastioita (HE 199/2010 vp, s. 88).

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolella olevat kiinteistöt voivat väliaikaisesti varastoida jätteitä kiinteistöillään ennen niiden viemistä aluekeräyspisteisiin. Tästä ei kuitenkaan saa aiheutua roskaantumista tai hygieenisiä haittoja. Varastoinnin tulee olla lyhytaikaista.

Aluekeräyspisteitä voidaan perustaa kuntiin, mikäli tarve niin vaatii. Ensisijaisesti kiinteistön on kuitenkin järjestettävä mahdollisuuksien mukaan oma tai lähinaapurin kanssa yhteinen jäteastia ja liityttävä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Aluekeräyspisteen mahdollisuus on varattava sellaisille kiinteistöille, jotka eivät voi liittyä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Tieto aluekeräyspisteistä on saatavilla Kiertokapula Oy:n asiakaspalvelusta.

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Määräyksen tarkoituksena on selvittää kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottopaikat, joihin jätteet voi toimittaa. Jätteenkuljettajille tarkoitettu määräys vastaanottopaikoista on sisällytetty luvun 7 kuljettamista käsittelevien määräysten 34 §:ään.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, toimitetaan omatoimisesti Kiertokapula Oy:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin ja tuottajavastuunalaiset jätteet tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Kunnilla voi olla myös omia vastaanottopaikkoja puutarhajätteille. Näitä voivat olla esimerkiksi maankaatopaikat, mikäli kuntien maankaatopaikkojen ympäristöluvissa puutarhajätteiden vastaanotto on sallittu. Kuntien järjestämistä omista jätteenkeräykseen liittyvistä tempauksista tai vastaanottopaikoista on syytä sopia Kiertokapula Oy:n kanssa tai tuottajien kanssa, jos kyseessä on tuottajavastuunalainen jäte. Olennaista on, että jätteet ohjautuvat niille tahoille, joilla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Vastaanottopaikkojen sijainti voi muuttua nopeasti, joten määräykseen ei ole sisällytetty yksityiskohtaista tietoa vastaanottopaikoista. Kiertokapula Oy:n kotisivuilla on esitetty yhtiön järjestämät vastaanottopaikat.

Asumisessa ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien lietteiden toimittaminen käsiteltäväksi on esitetty jätehuoltomääräysten 36 §:ssä.

3 Luku Jätteen kerääminen kiinteistöllä

13 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Uudistuneessa jäteasetuksessa on tiukennettu yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmistellaan uudelleenkäyttöön tai kierrätetään vähintään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035.

Kiinteistöiltä erilliskerättäviä jätelajeja ovat asumisessa syntyvä lasi-, muovi-, ja metalli- sekä paperi- ja kartonkipakkausjäte. Edellä mainitut jätteet on kerättävä vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Siirtymäsäännösten nojalla keräys tulisi järjestää viimeistään 1.7.2023 lähtien. Asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräyksen ohella pakkausjätteen kiinteistöittäisen keräyksen merkittävä lisääminen on arvioitu välttämättömäksi jätedirektiivissä asetettujen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Erikseen lajitellut jätejakeet kuljetetaan joko kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai ne toimitetaan alueelliseen keräyspisteeseen, kuten Rinki-ekopisteeseen. Mikäli asuinkiinteistö kuuluu jätehuoltomääräysten 16 §:n mukaan erilliskeräysvelvoitteen piiriin, tulee kiinteistön liittyä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

14 § Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla jäteastia sekalaiselle yhdyskuntajätteelle tai kuivajätteelle. Kiinteistöillä voi olla myös jätehuoltomääräysten 8 §:n mukaisia yhteisiä jäteastioita tai 9 §:ssä tarkoitettuja korttelikohtaisia järjestelyjä.

Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte ohjautuvat energiahyödyntämiseen. Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että sekalaisesta yhdyskuntajätteestä ja kuivajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet.

Sekalainen yhdyskuntajäte saa sisältää biojätettä, mutta kuivajäteastiaan sitä ei saa laittaa. Lisäksi on otettava huomioon, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä ja kuivajätteestä.

Jäteastioihin voidaan kuitenkin laittaa esimerkiksi hehkulamppuja ja lasijätettä, joka ei sovellu erilliskeräykseen.

15 § Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte ohjautuvat energiahyötykäyttöön. Jäte toimitetaan Fortum Waste Solutions Oy:n voimalaitokseen. Energiajakeen muu kerääminen näiltä kiinteistöiltä ei ole sallittua.

16 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain 8 §:n mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista. Erilliskeräysvelvoitteilla vaikutetaan myös energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekalaisen yhdyskuntajätteen ja kuivajätteen laatuun, sillä esimerkiksi metalli ja lasi haittaavat polttoprosessia.

Näissä jätehuoltomääräyksissä taajamat reuna-alueineen on nimetty alueeksi a. Alue b puolestaan sisältää taajamien tiheimmin asutut osat alueen a sisällä.

Alueella b sijaitsevien asuinkiinteistöjen, joissa on 1–4 asuinhuoneistoa, tulee järjestää biojätteen erilliskeräys siirtymäajan jälkeen. Vaihtoehtoisesti biojäte voidaan myös kompostoida kiinteistöillä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Alue b käsittää yli 5 000 asukkaan taajamat reuna-alueineen. Näiden jätehuoltomääräysten alueella on jätehuoltomääräyksen päivittämisen hetkellä neljä taajamaa, joissa on 5 000–9 999 asukasta. Kyseiset taajamat ovat lähes suoraan yhteydessä alueen yli 10 000 asukkaan taajamiin. Kierrätysasteen nostamiseksi ja kuljetusreittien sujuvoittamiseksi näillä jätehuoltomääräyksillä laajennetaan jäteasetuksen mukaista velvoitetta biojätteen erilliskeräyksen suhteen koskemaan myös yli 5 000 asukkaan taajamia reuna-alueineen.

Jätehuoltoviranomainen tarkastelee alueita a ja b jätehuoltomääräysten mukaisesti vähintään viiden vuoden välein. Alueita muutetaan, jos yhdyskuntakehitys sitä edellyttää.

Kiertokapula Oy ylläpitää alueista a ja b sähköistä karttaa, josta kiinteistön haltija voi tarkistaa, kuuluuko hänen asuinrakennuksensa tai vapaa-ajan asuntonsa erilliskeräysveloitteen piiriin. Mikäli veloitteen piiriin kuuluminen on jonkin kiinteistön kohdalla epäselvää, tekee jätehuoltoviranomainen asiasta tulkinnan, jonka perusteella Kiertokapula Oy tekee tarvittavat tekniset korjaukset karttaan.

Esityksen mukaan alueiden a ja b ulkopuolella sijaitsevan kiinteistön haltija voi halutessaan liittää kiinteistönsä vapaaehtoisesti kunnan järjestämään hyötyjätteen kiinteistöittäiseen kuljetukseen. Tämä tarkoittaa, että Kiertokapula Oy tarjoaa hyötyjätteen erilliskeräyspalvelua koko alueelle, myös alueiden a ja b ulkopuolelle. Siirtymäajan jälkeen kiinteistön haltija ei enää voi tilata missään alueen kunnassa kuljetuspalvelua jätelain 41 §:n mukaisesti valitsemaltaan kuljetusyrittäjältä, vaan palvelusta tulee sopia Kiertokapula Oy:n kanssa. Kun alue siirtyy kunnan jätehuoltopalveluiden piiriin vapaaehtoisen erilliskeräyksen osalta, päättyvät kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvan jätteen erilliskeräystä koskevat yksityisoikeudelliset kuljetussopimukset kiinteistönhaltijoiden ja kuljetusyrittäjien välillä. Jätelautakunta päättää vapaaehtoisen erilliskeräyspalvelun hinnoista jätetaksassa. Kiertokapula Oy:n ylläpitämässä sähköisessä kartassa vapaaehtoisen erilliskeräyspalvelun alueet on nimetty alueeksi c ja d.

Jätelain muutoksen mukaisesti jatkossa kunta kilpailuttaa ja järjestää erilliskerättävien jätteen kuljetuksen kiinteistöiltä kaikkialla Suomessa. Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella muutos vaikuttaa kuljetusjärjestelmiin seuraavasti: Pakkausjätteen (lasi- ja kartonkipakkaukset) sekä pienmetallin osalta kuljetusjärjestelmä muuttuu kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämäksi seuraavissa kunnissa: Hattula, Hausjärvi, Hyvinkää, Hämeenlinna, Janakkala, Järvenpää, Kerava, Loppi, Nurmijärvi, Riihimäki ja Tuusula. Mäntsälässä kuljetusjärjestelmä muuttuu kartonkipakkausten osalta. Kiertokapula Oy:n järjestämä jätteenkuljetus alkaa vaiheittain 1.7.2023-31.12.2023.

Nurmijärveä lukuun ottamatta kaikissa alueen kunnissa muovipakkausjätteen kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on käynnistynyt näitä jätehuoltomääräyksiä valmisteltaessa Kiertokapula Oy:n järjestämänä. Myös Nurmijärvellä muovipakkausjätteen kuljetus käynnistyy Kiertokapula Oy:n järjestämänä.

Biojätteen erilliskeräysveloitetta ei tarvitse soveltaa, mikäli kiinteistöllä syntyvä biojäte kompostoidaan määräysten 19 §:n mukaisesti.

Jätelain 49.2 §:n mukaan paperituotteiden tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen paperituotteiden kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistöjen tulee kuitenkin järjestää paperinkeräystä varten keräysastia.

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksessä annetut lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, jotka eivät ole asuinkiinteistöjä. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden (JäteL 33 §) perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt voidaan velvoittaa noudattamaan määräyksen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita.

Kiinteistöittäinen erilliskeräys tulee pakolliseksi taajama-alueilla sekä asema- tai yleiskaavoitetuilla alueilla sijaitseville jätteen haltijoille, joiden toiminnassa syntyy viikoittain tietty kilometri määrä biojätettä, pakkausjätteitä tai pienmetallijätettä.

Määräysten 16 §:stä poiketen muilla kuin asuinkiinteistöillä lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite koskee myös puujätettä. Näiden kiinteistöjen toiminnassa puujätettä oletetaan syntyvän enemmän kuin kotitalouksissa.

18 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Muita erikseen kerättäviä jätelajeja ovat muut tuottajavastuunalaiset jätteet kuin pakkausjätteet sekä vaaralliset jätteet ja erityisjätteet. Pakkausjätteiden lisäksi tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, keräyspaperi, romuajoneuvot, ajoneuvojen renkaat, akut ja paristot. Nämä jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämiin vastaanotto paikkoihin. Vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä määrätään jätehuoltomääräysten 10 luvussa ja kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvista lietteistä luvussa 8.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksen 26 §:ssä tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

Puutarhajäte voidaan käsitellä omatoimisesti määräysten 19 §:n mukaisesti tai toimittaa Kiertokapula Oy:n vastaanotto­paikkoihin tai kunnan järjestämiin vastaanotto­paikkoihin, joita ovat esimerkiksi kuntien maankaatopaikat, mikäli niillä on ympäristölupa vastaanottaa puutarhajätteitä. Kuntien tulisi ilmoittaa järjestämästään puutarhajätteen keräyksestä Kiertokapula Oy:lle.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

19 § Kompostointi

Jätehuoltoviranomainen merkitsee tiedot kompostoinnista jätelain 143 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Jäteasetuksen perustelu­muistion mukaan tietojen kokoaminen tukee biojätteen kompostoinnin ja muun pienimuotoisen kiinteistöllä tapahtuvan käsittelyn viranomais­seurantaa ja -valvontaa sekä mahdollistaa biojätteen pienimuotoisen käsittelyn määrää koskevien arvioiden tekemistä ja raportointia komissiolle jätedirektiivin ja sen nojalla annetun komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaisesti. Mainitut EU:n säädökset sallivat biojätteen pienimuotoisen käsittelyn huomioon ottamisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa edellyttäen, että käsittelyn laajuutta selvitetään vähintään viiden vuoden välein luotettavin, mainitussa komission päätöksessä säädetyin menetelmin.

Tämän ajankohdan jälkeen tapahtuvasta käsittelyn aloittamisesta tai lopettamisesta tulee ilmoittaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia, jotka jo käsittelevät biojätettä pienimuotoisesti kunnan

jätehuoltomääräysten nojalla. Näiden tulee ilmoittaa tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle säännöksen voimaantuloon mennessä eli 1.1.2023.

Kompostointi edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, voidaan jäteastian tyhjennysväli tulkita kuivajäteastian pisimmän tyhjennysvälin mukaan. Määräysten 26 §:n mukaan kuivajäteastian pisin tyhjennysväli on kahdeksan (8) viikkoa.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida keittiöperäistä biojätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietteitä (ks. 37 §). Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon ja hoitoon kiinnitettävä huomiota.

Kompostorin sijoittamiseen kiinteistöllä on määrätty etäisyydet naapurin rajasta, talousvesikaivosta ja vesialueesta. Etäisyysvaatimusten tarkoituksena on ehkäistä ympäristö- tai terveyshaittoja sekä helpottaa valvontaa mahdollisissa riitatilanteissa. Viiden (5) metrin etäisyysvaatimus tontin rajasta ei kuitenkaan koske kompostia, joka sisältää ainoastaan risuja ja lehtiä. Risu- ja lehtikompostit eivät tällöin saa sisältää keittiöperäisen biojätekompostin jälkikompostia tai syötäviä, kuten juureksia, omenoita tai naatteja.

Keittiöperäistä bio- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää olla tarkoitukseen soveltuva, suljettu ja hyvin ilmastoitu kompostori, johon haittaeläinten pääsy on estetty. Taajamassa keittiöperäistä biojätettä kompostoitaessa kompostorin tulee olla lämpöeristetty.

Eryteisesti keittiöperäistä bio- ja ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Kompostoitaessa käymäläjätettä, lemmikkieläinten ulosteita sekä puhdistamolietteitä tulisi huolehtia siitä, että komposti saavuttaisi taudinaiheuttajien tuhoamisen kannalta tarvittavan lämpötilan. Esimerkiksi kuivakäymäläjäte voi vaatia jälkikompostoinnin kompostorin ulkopuolella.

Jätemyllyt ovat vesihuoltolaitoksen kannalta ongelmallisia, koska ne voivat aiheuttaa merkittäviä ongelmia viemäriverkostossa. Samoin paistorasvojen ja öljyjen sekä muun ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin aiheuttaa haittoja vesihuoltolaitoksen toiminnalle.

20 § Jätteen polttaminen

Jätteiden omatoiminen polttaminen on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä sallita kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Määräyksessä esitetään tilanteet, joissa jätteen polttaminen on mahdollista.

Taajaman ulkopuolella sallitaan risujen, oksien, käsittelemättömän puujätteen ja vastaavien kasvipöeräisten jätteiden polttaminen avopoltona, jos se ei aiheuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle ja poltettavien jätteiden määrä on vähäinen. Käsitellyn puujätteen polttamista ei voi sallia.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi sallitaan käsittelemätön puujäte sekä risut ja oksat. Sytykkeinä voidaan käyttää vähäisessä määrin paperia, pahvia ja kartonkia. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet.

Perustusten varassa kiinteästi seisova rakennus ei yleensä ole jätettä, vaikka se olisi saanut purkuluvan. Rakennuksesta puretut osat sen sijaan luokitellaan jätteiksi. Koska rakennus itsessään ei yleensä ole jätettä, se ei siten kuulu jätelain 3 §:n soveltamisalan piiriin (HE 199/2010, s. 63).

Rakennusvalvontaviranomainen tarkastelee rakennuksen purkamista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla ja selvittää, onko rakennuksen purkaminen mahdollista. Purkulupaa tarkastellaan vain maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta. Tarkastelussa ei oteta kantaa purkamismenettelyyn, kuten rakennuksen polttamiseen pelastuslaitoksen harjoituksena. Rakennuksen hävittämistä polttamalla tulee tarkastella myös ympäristön pilaantumisen näkökulmasta. Siten rakennusten hävittäminen polttamalla soveltuu parhaiten kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin. Mikäli rakennusten polttamisesta ei ole ympäristönsuojelumääräystä, viranomainen voi harkita ympäristönsuojelulain (527/2014) 180 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi.

21 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteen hautaaminen on lähtökohtaisesti kielletty, ellei siitä määrätä kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on mahdollista Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Ohjeet löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta.

Näissä jätehuoltomääräyksissä ei ole erikseen annettu tarkkoja ohjeita lemmikkieläinten hautaamisesta.

22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä erikseen sallita jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §).

Kiinteistöllä syntyneen pilaantumattoman tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa kuuluu jätelain 41.2 §:n mukaiseen omalla kiinteistöllä tapahtuvaan pienimuotoiseen jätteen omatoimiseen käsittelyyn. Tiili- ja betonimurskeen hyödyntämisen on oltava niin pienimuotoista, että sovellettavaksi eivät tule jäteverolain (1126/2010) ja valtioneuvoston asetuksen kaatopaikoista (VNA 331/2013) säännökset. Tiili- ja betonimurskeen hyödyntämisen tulee olla kertaluonteista eikä se saa olla ammattimaista toimintaa.

Hyödyntämisen tarkoituksena on korvata luonnonkiviainesta murskeella. Hyödyntäminen voi tapahtua ainoastaan pohjavesialueen ulkopuolella. Määräys perustuu MARA-asetukseen.

Tiili- ja betonimurskeen hyödyntämistä omassa maarakentamisessa koskevat määräykset soveltuvat parhaiten ympäristönsuojelumääräyksiin, sillä ne tähtäävät ympäristön pilaantumisen estämiseen. Mikäli kunnassa ei ole voimassa olevia ympäristönsuojelumääräyksiä kyseisestä asiasta, voidaan nämä hyödyntämistä koskevat määräykset ottaa jätehuoltomääräyksiin.

Jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta tiili- ja betonijätteen käsittelyyn, joka on ammattimaista tai laitosmaista. Tiili- ja betonijätteen hyödyntäminen maarakentamisessa voi olla ympäristöluvanvaraista toimintaa. Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §:n kohdan 12 b mukaan pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle on ympäristöluvanvaraista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ympäristölupahakemuksen, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa.

Jätehuoltomääräyksiä ei myöskään sovelleta kohteisiin, joissa betoni- ja tiilijätettä hyödynnetään valtioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (MARA-asetus, VNA 843/2017) perusteella. Myös MARA-asetus koskee jätteiden laitos- tai ammattimaista hyödyntämistä.

MARA-asetuksen 2.1 §:n mukaan jätteiden käyttökohteita ovat yleiset tiet, kadut, pyörätiet ja jalkakäytävät sekä niihin välittömästi liittyvät tienpitoa tai liikennettä varten tarpeelliset alueet, pysäköintialueet, urheilukentät sekä virkistys- ja urheilualueiden reitit, ratapihat sekä teollisuus-, jätteenkäsittely- ja lentoliikenteen alueiden varastointikentät ja tiet. Melusteet eivät kuulu asetuksen käyttökohteisiin.

Jätehuoltomääräysten 22 § koskee ainoastaan kunnan yhdyskuntajätehuollon järjestämisvastuun piiriin kuuluvaa jätettä. Siten jätehuoltomääräyksillä ei voida määrätä muusta kuin kiinteistön omasta toiminnasta syntyvän jätteen omatoimisesta käsittelystä. Määräyksessä on kuitenkin esitetty, että muusta mineraaliperäisten jätteiden (tiili ja betoni) käytöstä maarakentamisessa tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristöluvan tarpeen selvittämiseksi. Tiili- ja betonimurskeen hyödyntämisestä tehdään aina ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastelee ilmoituksessa esitetyn toiminnan ympäristöluvanvaraisuutta, oli kysymyksessä kiinteistön omasta toiminnasta syntyvä jäte tai muualta tuotu jäte kuten betonituotetehtailta tuotu betonimurske.

Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen on suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämämaan hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

5 Luku Jäteastiat

23 § Jäteastiatyypit

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltija on velvollinen järjestämään jätteille vastaanottoaikaan. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan huolehtimaan siitä, että vastaanottoaikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

Kiinteistöllä tulee olla riittävä määrä jäteastioita ottaen huomioon kiinteistöllä syntyvä jätemäärä, jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysveloitteet ja jäteastioiden tyhjennysvälit. Jäteastiat

on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella jätehuoltomääräyksistä poikkeavaa pidempää jäteastian tyhjennysväliä.

Mikäli kiinteistö vastaa jäteastian hankkimisesta, voidaan jätehuoltomääräyksissä listata kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehtoiset jäteastiat. Jäteastioita lueteltaessa ei voida suosia tietyn valmistajan jäteastioita, vaan määräyksissä kuvataan niiden teknisiä ominaisuuksia. Jäteastiatyyppjä määriteltäessä on hyvä keskustella alueella toimivien jätteenkuljettajien kanssa jäteastiatyyppien vaikutuksesta kuljettajien työturvallisuuteen. Määräyksessä esitetyssä esimerkkilistassa on esitetty tavanomaisimmat kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät jäteastiat.

Velvoittaminen standardin mukaisiin jäteastioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jäteastioita, jotka voivat rikkoutua helpommin esimerkiksi kippaustilanteessa.

Jätehuoltomääräyksissä on mahdollistettu myös muunlaisen jäteastian käyttö sopimalla asiasta Kiertokapula Oy:n tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta.

24 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastioihin niihin kerättävän jätelajin ja keräyksestä vastaavan yhteisön yhteystiedot.

Lisäksi jäteastiaan on merkittävä jäteastian haltijan tiedot tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

25 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämisestä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä, jonka mukaan jäteastioiden käytöstä ja tyhjennyksestä ei saa aiheutua loukkaantumisen vaaraa käyttäjälle tai tyhjentäjälle eikä muuta vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jätehuoltomääräyksissä täsmennetään jäteasetuksen 10 §:ä määrittelemällä, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee pakata. Käsin siirrettäville jäteastioille on asetettu myös viitteelliset maksimipainot.

Määräyksessä on annettu mahdollisuus sijoittaa jäte poikkeustapauksessa ja tilapäisesti jäteastian läheisyyteen, silloin kun jäte ei mahdu jäteastiaan. Tämä ei kuitenkaan koske aluekeräysjärjestelmää käyttäviä kiinteistöjä. Jätteen sijoittamisesta jäteastian ulkopuolelle ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa vastaanottopaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettu 15 kg:n painorajoitus.

Määräyksessä on esitetty konkreettinen lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa seka- tai kuivajäteastiaan. Listauksen tarkoituksena on edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

26 § Tyhjennysvälit

Määräyksessä esitetyt jäteastioiden tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja aiheutuu yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Sekalaisen yhdyskuntajätteen sekaan voi laittaa biojätettä. Kun sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon ei laiteta biojätettä, käytetään Kiertokapula Oy:n alueella jätteestä nimitystä kuivajäte. Kuivajäteastian pisin tyhjennysväli on kahdeksan (8) viikkoa. Sekalaisen yhdyskuntajätteen pisin tyhjennysväli on enintään neljä (4) viikkoa. Biojätteen kompostoinnilla tai erilliskeräyksellä on siten vaikutusta jäteastian tyhjennysväleihin.

Hyötyjätteiden jäteastian tyhjennysvälin tulee olla sellainen, ettei hyötyjätteitä sijoiteta sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon hyötyjätteiden jäteastioiden täyttymisen vuoksi. Hyötyjätteiden tyhjennysvälin tulee myös vastata jätteiden kertymää. Hyötyjätteiden jäteastioiden pisimmät tyhjennysvälit ovat melko harvoja, joten kiinteistön haltijoiden kannattaa tiedostaa, ettei jäteastioita tarvitse tyhjentää liian usein. Jäteastioiden 25 §:ssä esitetyt painorajoitukset voivat kuitenkin vaikuttaa tyhjennysväleihin, vaikka jäteastiat eivät olisikaan täynnä.

Jäteastioiden tyhjennysvälin pidentämisestä ilmoitetaan suoraan jätehuollon järjestävälle taholle silloin, kun tyhjennysvälit ovat jätehuoltomääräysten mukaisia. Jätehuollon järjestävälle taholle ilmoitetaan näissä tapauksissa myös kompostoinnista, jonka tulee tapahtua määräysten 19 §:n mukaisesti. Jätehuollon järjestävät tahot on esitetty jätehuoltomääräysten liitteessä 1 ja ne ovat samat kuin liityttäessä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Määräyksen taulukossa esitettyä jäteastian pisintä tyhjennysväliä pidemmistä tyhjennysväleistä tulee hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Poikkeamista haetaan jätehuoltoviranomaiselta.

Mikäli vapaa-ajanasuntoa käytetään vain kesäaikana, kiinteistöittäisen jäteastian tyhjennys voidaan sopia kesäajaksi tai ajaksi, jolloin vapaa-ajan asuntoa aktiivisimmin käytetään. Jäteastian tyhjentämisestä sovitaan jätehuollon järjestävän tahon kanssa jätehuoltomääräysten liitteen 1 mukaisesti.

Asumisessa ja muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien lietesäiliöiden tyhjentämisestä määrätään erikseen määräysten 36 §:ssä.

27 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastia on pidettävä kunnossa ja puhdistettava riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäteastioiden tulee olla ehjiä, jotta haittaeläimet eivät pääse niihin eikä mahdollisia nesteitä pääse valumaan ympäristöön. Määräys liittyy myös työturvallisuuteen. Määräyksessä täsmennetään jäteasetuksen 10 §:ä määräämällä jäteastioiden puhdistamistiheydestä.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

28 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanotto­paikan järjestämisestä ja jäteastioiden sijoittamisesta. Jäteastioiden sijoittamista koskevia määräyksiä on usein myös kuntien rakennusjärjestyksissä, jotka tulee ottaa huomioon tätä määräystä sovellettaessa.

Jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen. Jäteastioiden liikuttaminen ja kuormaaminen sekä työntekijöiden liikkuminen alueella pitää pystyä tekemään turvallisesti.

Tähän määräykseen on sisällytetty toimivaltamenettely jäteastian sijoittamispaikan määrittämisestä. Jätehuoltoviranomainen määrittää keräyspaikan, jos jätteenkuljetusurakoitsija ja kiinteistön haltija (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus) tai kuljetusten järjestäjä ja kiinteistön haltija (kunnan järjestämä jätteenkuljetus) eivät pääse sopimukseen jäteastian sijoituspaikasta.

29 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen tulee järjestää siten, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten.

30 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet ja hyötyjätepisteet

Alueellisia keräyspaikkoja ovat muun muassa kunnan, Kiertokapula Oy:n ja tuottajien järjestämät keräyspaikat.

Alueelliselle keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia, eikä jätteitä saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle. Alueellisesta jätteiden keräyspaikasta vastaavan tahon on huolehdittava keräyspaikan ylläpidosta ja toimivuudesta. Määräyksessä annetut veloitteet on annettu roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Määräyksessä on myös esitetty aluekeräyspaikkojen perustamiseen liittyviä lupa- ja ilmoitusmenettelyjä. Alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistajan ja jätehuoltoviranomaisen lupa. Jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan siihen rakennusvalvontaviranomaisen lupa. Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta tulee tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten.

7 Luku Jätteenkuljetus

31 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaaminen koskee pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutukseen. Kuormausajoilla ehkäistään melun syntymistä, joka voi olla terveyshaitta.

Tarpeen kuormata jätettä poikkeuksellisesti lauantaina tai pyhäpäivinä voi aiheuttaa myös esimerkiksi kuljetusalan poikkeustilanne tai sääolosuhteet kuten runsas lumentulo. Jätteen kuormauksessa jätteitä voi myös levitä ympäristöön. Jätteenkuljettajan on huolehdittava, ettei kuormauksesta aiheudu roskaantumista.

Suurempien jäte-erien kokoaminen tilapäisesti suurempaan kuljetusvälineeseen esimerkiksi siirtolavalle sallitaan, jos siihen on saatu maanomistajan lupa. Jäte-erät voivat olla esimerkiksi remontti- tai puutarhajätteitä, joita syntyy ajoittain tai tilapäisesti paljon.

32 § Kuljettaminen

Kuljettamista koskevat määräykset koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jätelain 94 §:n mukaan jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavan yrityksen on tehtävä hakemus toiminnan hyväksymiseksi alueellisen ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain 95 §:ssä on esitetty jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset, joiden mukaan toimintaa tulee harjoittaa jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti eikä toiminnasta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnassa käytettävän laitteiston ja kaluston tulee myös olla teknisesti asianmukaista.

Kuljettamista koskevan määräyksen tavoitteena on varmistaa, että jätteiden kuljettamisesta ei aiheudu ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta on jätteenkuljettaja.

Jätelain 15 §:n mukaan lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet on kerättävä ja pidettävä jätehuollossa toisistaan erillään siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle

aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Siten erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kuin se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisvelvoitteesta vaaralliselle jätteelle, saostus- ja umpisäiliölietteelle, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteelle, pilaantuneelle maa-ainekselle ja muulle rakennus- ja purkujätteelle kuin pilaantumattomalle maa-ainekselle. Koska jätehuoltomääräykset koskevat siirtoasiakirjan laatimisen osalta myös elinkeinotoimintaa, jätehuoltomääräyksiin on kirjattu jättejakeita, jotka eivät varsinaisesti kuulu kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin. Näitä jakeita ovat esimerkiksi hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteet ja pilaantuneet maa-ainekset.

Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta. Jäteasetuksen 24 §:ssä määritellään tarkemmin siirtoasiakirjaan kirjattavat tiedot.

Mikäli edellä mainittu jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja sekä huolehdittava asiakirjan antamisesta vastaanottajalle ja sen säilyttämisestä.

33 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää jätelain 143 §:n mukaista rekisteriä jätteen kuljetuksista. Rekisterin ylläpitoa varten jätehuoltoviranomainen tarvitsee kuljetuksiin liittyviä tietoja jätteen kuljettajilta.

Jätelain 39 §:n mukaan jätteen kuljettajan on annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain.

34 § Jätteen kuljettaminen jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin

Tämä jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille. Kotitalouksia koskevat määräykset jätteen toimittamisesta esimerkiksi hyötyjätepisteille tai jäteasemille on annettu 12 §:ssä.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava Kiertokapula Oy:n osoittamaan paikkaan. Jätteitä ei saa kuljettaa muihin vastaanottopaikkoihin. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan.

Vastaanottopaikkojen sijainti voi muuttua nopeasti, joten määräykseen ei ole sisällytetty yksityiskohtaista tietoa vastaanottopaikoista. Kiertokapula Oy:n kotisivuilla on esitetty yhtiön järjestämät vastaanottopaikat.

Jätehuoltomääräyksissä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat veloitteet ja käytännöt.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjillään ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Enintään kuuden (6) kuukauden keskeytyksistä sovitaan suoraan jätteenkuljetuksesta huolehtivan tahon kanssa. Yli kuuden (6) kuukauden keskeytykset edellyttävät taas poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Keskeytyksen edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön.

8 Luku Asumisessa ja kunnan hallinto ja palvelutoiminnassa syntyvät lietteet

36 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Tyhjennystarve on kaikkien jätevesijärjestelmien osalta tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Mikäli järjestelmän käyttöohje määrää vähimmäisvaatimusta lyhyemmän tyhjennysvälin, on valmistajan antamaa ohjetta noudatettava. Määräys on annettu järjestelmien toimivuuden varmistamiseksi ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä ja tarkkailusta on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen jätehuollosta. Jätehuoltomääräyksissä on veloitettu tarkastamaan edellä mainittujen kaivojen tyhjennystarve vähintään kerran vuodessa ja tyhjentämään kaivot tarvittaessa.

Määräyksessä on kiinnitetty erityisesti huomiota tyhjennysten, tarkastusten ja huoltojen dokumentointiin. Tyhjennystarpeeseen liittyvien tarkastusten dokumentointi on tärkeää, koska näille tarkastuksille on annettu vähimmäistiheys. Käyttö- ja huoltokirjan pitäminen on tärkeää myös mahdollisten ongelma- tai valvontatilanteiden kannalta.

Määräyksessä esitettyjä tyhjennyksiin, tarkastuksiin ja kirjanpitoon liittyviä veloitteita on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti määräyksessä 37 § esitetyllä tavalla.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan kunnan vastuulle kuuluvat lietteet kunnan osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Määräyksessä estetään lietteiden kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnan osoittama käsittelypaikka. Saostus- ja umpisäiliölietteiden joukossa saa olla vain näitä lietteitä. Öljyt ja rasvat on taas toimitettava erikseen niille osoitettuihin keräyspisteisiin. Kunnan vastuulle kuuluvien lietteiden vastaanottoaikojen tiedot tulee olla saatavilla esimerkiksi tietoverkossa.

Jätteenkuljetuksen keskeytyksen yhteydessä on tarpeellista samanaikaisesti tarkastella myös saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennyksiä. Saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten keskeyttämisaikojen pituuden määrittäminen on hankalaa, koska esimerkiksi umpisäiliöiden tyhjennys tehdään tarvittaessa eikä säännöllistä tyhjennysväliä ole. Siten lietteiden kuljetuksen keskeyttäminen edellyttää ilmoitusta siitä, että kiinteistöä ei käytetä.

37 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätevesilietteiden omatoiminen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Jätelain 41.2 §:n mukaan jätteen haltija voi itse käsitellä jätevesilietteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Näissä jätehuoltomääräyksissä hyväksytään asumisessa syntyvän lietteen omatoiminen käsittely ja yhteiskäsittely tietyin edellytyksin ja menettelyin. Omassa asumisessa syntyvän lietteen levittämisestä käsiteltynä lannoitustarkoituksessa omalle pellolle tai omissa hallinnassa olevalle pellolle tulee ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

Määräys mahdollistaa jätevesilietteen yhteiskäsittelyn, mutta se vaatii poikkeamisen jätehuoltomääräyksistä. Lietteen vastaanottaja eli yhteisen käsittelyn toteuttaja voi käsitellä yhteensä enintään neljältä (4) kiinteistöltä asumisessa syntyvän lietteen ja levittää sen peltoon lannoitustarkoituksessa. Lietteen vastaanottajan oma kiinteistö lasketaan mukaan yhteiskäsittelyyn.

Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraatti-asetusta (VNA 1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011). Lieite tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi ja termofiilinen stabilointi. Kun lietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Ruokaviraston lupaa.

Omatoiminen saostussäiliöiden jätevesilietteiden (ja umpisäiliöiden jätevesien) käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoittavan osalta on varmistettava, että stabiloitu lieite voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa, eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee aktiiviviljelijä.

Kalkkistabiloidun lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen sellaisenaan peltoon on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Muissa tapauksissa asumisessa syntyvien lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista hallitusti lähinnä silloin, kun syntyvän lietteen määrä on vähäinen tai se on kiinteässä muodossa.

Käytännössä käsittelymenetelmänä on kompostointi. Tässä mallissa varsinaista kompostointimenettelyä koskevat määräykset on sijoitettu jätteen omatoimista käsittelyä koskevaan kohtaan (19 §), johon tässä pykälässä viitataan. Kompostointi ainoastaan mahdollistetaan tässä pykälässä.

Kompostointi mahdollistetaan seuraavissa tapauksissa:

- Joissakin pienpuhdistamoissa lieite kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Kuivakäymälöissä syntyvä jäte voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Joissakin pienpuhdistamoissa tai muissa järjestelmissä muodostuvan nestemäisen lietteen kerralla poistettava määrä on niin pieni, että se voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Fosforinpoistokaivojen massat voidaan kompostoida kiinteistöllä.

Lietteen kompostointiin tulee hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä, mikäli kiinteistöllä on käytössään paineellinen vesi. Poikkeamisluvan hakemisen perusteena on lähtökohtaisesti paineellisen veden käyttö, mutta asiassa voi käyttää tapauskohtaista harkintaa, jos syntyvän lietteen määrä on hyvin vähäinen.

Vähäiseksi liettemääräksi voidaan sekä harmaiden jätevesien saostussäiliöiden että esimerkiksi pienpuhdistamoiden osalta katsoa sellaiset tapaukset, joissa lietettä syntyy vähemmän kuin 20 litraa yhtä tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa.

Fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Poikkeamislupa voidaan myöntää, jos lietteen käsittely kiinteistöllä ei aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa luvan myöntämistä. Poikkeamista haettaessa tulee esittää tarpeelliset tiedot, joilla pystytään arvioimaan myös ympäristön pilaantumista.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

38 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuden järjestäjän on järjestettävä roskaantumisen ehkäisemiseksi alueella riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut (JäteL 76 §). Yleisötilaisuuden järjestäjä on vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta (JäteL 74 §). Lisäksi suurissa yleisötilaisuuksissa on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön asetusta suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta (405/2009).

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan. Tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysveloitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajitteluveloitteiden antaminen perustuu jätelain

13 ja 15 §:iin, joten lajitteluvaihto­teet voidaan antaa myös elinkeino­toimintaa harjoittavalle yleisötilaisuuden järjestäjälle.

Määräyksessä suurten yleisötilaisuuksien (yli 5 000 henkilöä) järjestäjältä vaaditaan jätehuoltosuunnitelman esittämistä ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yleisötilaisuuden järjestämisessä on mukana monia viranomaisia, joten yhteistyö eri viranomaisten ja yleisötilaisuuden järjestäjän kanssa on tärkeää. Yleisötilaisuudesta vaaditaan ilmoitus poliisille. Lisäksi yleisötilaisuuksia koskevia määräyksiä voi sisältyä kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin, terveys­suojelumääräyksiin tai rakennusjärjestykseen.

39 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa (Jätel 72–77 §:t).

Jätehuoltomääräyksissä täsmennetään jätelain 72 §:ssä annettua roskaamiskieltoa kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee kaikkien toimijoiden ylläpitämiä jäteastioita, vaikka kyseessä ovat kunnalliset jätehuoltomääräykset.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

40 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeino­toiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Jätelain 17 §:n mukaan vaarallista jätettä ei saa laimentaa eikä muulla tavoin sekoittaa lajiltaan tai laadultaan erilaiseen jätteeseen taikka muuhun aineeseen. Sekoittamiskiellosta voidaan poiketa, jos sekoittaminen on jätteen käsittelemiseksi tarpeellista ja toimintaan on ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä ja se on annettu jätteen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi.

Jätelain 32.2 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi Kiertokapula Oy:n osoittamaan vastaanottoaikaan.

Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen Kiertokapula Oy:n kanssa. Vaihtoehtoisesti lääkejätteet veloitetaan toimittamaan Kiertokapula Oy:n osoittamaan aikaan.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudissa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Määräyksessä viitataan jäteasetuksen 8 ja 9 §:iin, joissa on annettu tarkemmat määräykset vaarallisen jätteen pakkauksista ja merkitsemisestä. Alkuperäispakkausten käyttämisellä varmistetaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

41 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräysaikaan koskevat määräykset liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta. Määräykset koskevat vaarallisten jätteiden säilyttämistä ja kiinteistön haltijan velvollisuutta tiedottaa keräysaikaan käyttäjille sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle (Jätel 13 §).

42 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi (JäteL 13 ja 15 §:t).

43 § Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Terveysthuollon erityisjäte on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin. Muualla lainsäädännössä annetaan tarkemmat määräykset terveysthuollon vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä, joten niistä ei anneta esitettyä tarkempia määräyksiä jätehuoltomääräyksissä.

11 Luku Muut määräykset

44 § Tiedottamisvelvoite

Kiinteistön haltijan on tiedotettava jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistön asukkaille tai käyttäjille. Tiedottamisvelvoitteella edistetään jätehuoltomääräyksissä esitettyjen toimenpiteiden ja velvoitteiden toteuttamista.

45 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa.

Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi (JäteL 125 §). Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta tai yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lainmukaiseksi saattamiseksi (JäteL 126 ja 129 §:t). Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

46 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91.3 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein.

Poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita jätelautakunnan toimialueella, kun poikkeukset myöntää jätehuoltoviranomainen. Paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi yhteistyö kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa on kuitenkin tärkeää. Osa jätehuoltomääräyksistä liittyy myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen.

47 § Voimaantulo

Voimaantulomääräykseen on kirjattu ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja lueteltu voimassa olevat jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

Lyhenneluettelo

ELY-keskus	elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hajajätevesiasetus	valtionevoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella (157/2017)
HE	hallituksen esitys
Jäteasetus	valtionevoston asetus jätteistä (978/2021)
Jätel	jätelaki (646/2011)
MARA-asetus	valtionevoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017)
Nitraattiasetus	valtionevoston asetus eräiden maa- ja puutarhatuotannosta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)
Pakkausjäteasetus	valtionevoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä (518/2014)

VNA valtioneuvoston asetus

vp Valtiopäivät